

WINDOW HORSES

Aki sosem látta Párizst

BARKÓCZI JANKA

A PRIMANIMÁN VETÍTETT EGÉSZESTÉS ANIMÁCIÓBAN A PERZSA KULTÚRA BŰV-KÖRÉBE KERÜLVE VESZÍTJÜK EL KÖZHELYEINKET.

Ann Marie Fleming kanadai animációs művész véletlenül bukkant a 13. századi szúfi misztikus költő, Rúmi verseire egy könyvesboltban, azok pedig rögtön rabul ejtették. A szövegek erejét olyan magával ragadónak találta, hogy ezt használta inspirációként első egész estés filmjéhez, mely egyszerre lett önéletrajzi visszatekintés és személyes hangú vallomás a művészet szeretetéről.

Rosie Ming, a pálcikalány, aki Stick Girl néven a rendező 25 éve használt stilizált alteregója, ebben a mesében hosszú utazásra indul, amely nagy meglepetéseket tartogat számára. Rosie a hétköznapi kanadai gyorséttermi alkalmazott, aki a fárasztó munka után verseket ír és arról ábrándozik, hogy egyszer majd eljut Párizsba, a költészet csodálatos fővárosába. Párizs helyett azonban a távoli Iránból érkezik számára meghívó, mégpedig a rangos shirazi költészeti verseny szervezőitől. Rosie felkerekedik tehát, hogy nekivágjon az ismeretlennek, és ezzel kezd-

tét veszi a nagy kaland, melyben egy idegen kultúra számos titka és saját múltjának rejtélye tárul fel.

Shiraz, a négyezer éves fárszi város eleve a legjobb kiindulópont egy efféle spirituális kiránduláshoz. Itt nyugszik a középkori kelet két költőóriása, Háfiz és Szádi, a település színpompás mecsetei, mozaikjai, kertjei, bora messze földön híresek. A poéták, akik a filmbéli fesztiválra gyűlnek össze különleges és autonóm karakterek, akik egyként tisztelettel adóznak a hely szellemének és a nagy elődöknek. A *Window Horses – Rosie Ming lírai utazása Perzsiába* sajátos báját a feltétel nélküli nyitottság adja. Mind a készítő, mind az általuk teremtett figurák optimista kíváncsisággal figyelik egymást és a környezetüket. A sokszínűség itt a legnagyobb erény, ami a film stílusában is tükröződik. Míg Rosie pár vonallal felskiccelt vonásaiba bármikor belevetíthetjük saját érzelmeinket, univerzuma sarkosan egyszerű, ha nem is leegyszerűsített, az idő-

„Ezerarcú kultúra letéteményese”

ről időre felhangzó versek illusztrációiban gazdag formavilág bomlik ki. Az egyes versbetétek animációit vendégművészek készítették: Dominique Doktor és Shira Avni például Szádi *Ádám gyermekei* című versét illusztrálta a maga kozmikus összefüggéseiben, amely vers egyébként a New York-i ENSZ-palota épületének falán is olvasható, Bahram Javaheri papíralapú technikája Háfiz életét mutatja be a régi miniatúrák kifinomult stílusában, a Mongrel Media expresszionista hatású, dinamikus animációt készített. A vendégek munkáját a projekt művészeti vezetője, Kevin Langdale fogta össze, aki az alaptörténethez szintén a perzsa miniatúrák formáit és térkezelését távolról megidéző megjelenést választott, színeiben viszont a híres shirazi Nasir al-Mulk mecset szívdarványos üvegablakai által szórt tündöklő fényt örököltette meg.

Fleming a munka hátterét közösségi finanszírozással biztosította, és a közreműködésre végül olyan neves színészeket sikerült megnyernie, mint a főhősnőnek hangját kölcsönző Sandra Oh (*A Grace klinika*), Ellen Page (*Juno, X-Men: az ellenállás vége*) vagy az Asghar Farhadi *Nader és Simin – Egy elválás története* című filmjéből ismert Payman Maadi. A *Window Horses* érzékeny, empátiára és elfogadásra buzdító filozófiája miatt mostanában nem csak Kanadában, de máshol is különösen aktuális, és ez az üzenet sok humorral, a készítő játékos és szerethető megfogalmazásában különösen jól átadható. A film egyértelmű rokona Marjane Satrapi *Persepolis*ának, azzal a különbséggel, hogy itt nem belülről, hanem kívülről, az idegen szemszögéből vizsgáljuk Iránt, ezért olykor óhatatlanul is közhelyekbe vagy az azokkal kapcsolatos téveszmék tisztázásába csúszunk. A Kanadában élő, kínai-perzsa származású fiatal lány, aki édesapját keresi, a kínai-ausztrál szülők gyermekeként született rendező mása, így végső soron nem egy adott kultúra, hanem éppen az egyetlen, de ezerarcú kultúra letéteményese. Ezt a sokféleséget és ítéletmentességet foglalja össze Rúmi gyönyörű, fordításban visszaadhatatlanul koncentrált verse, amely a film mottója is egyben: „Valahol jó és rossz között létezik egy kert. Ott találkozunk.” •

